

Offentlighetsprincipen och informationstekniken (vilande grundlagsförslag)

Sammanfattning

I detta betänkande anmäls för slutligt beslut ett vilande beslut om ändring i 2 kap. tryckfrihetsförordningen om allmänna handlingars offentlighet. Utskottet tillstyrker att riksdagen slutligt antar förslaget.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	4
Stiftande av grundlag.....	4
Vilande beslut.....	4
Utskottets överväganden	5
Förslagets innebörd i korthet	5
Utskottets anmälan och yttrande.....	6
Bilaga Regeringens lagförslag.....	7
Förslag till lag om ändring i tryckfrihetsförordningen.....	7

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Ändringar i 2 kap. tryckfrihetsförordningen

Riksdagen antar slutligt bifogat förslag till lag om ändring i tryckfrihetsförordningen.

Stockholm den 24 oktober 2002

På konstitutionsutskottets vägnar

Per Unckel

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Per Unckel (m), Göran Magnusson (s), Barbro Hietala Nordlund (s), Pär Axel Sahlberg (s), Kenth Högström (s), Ingvar Svensson (kd), Mats Einarsson (v), Mats Berglind (s), Henrik S Järrel (m), Anders Bengtsson (s), Tobias Krantz (fp), Kerstin Lundgren (c), Helene Petersson (s), Billy Gustafsson (s), Gustav Fridolin (mp), Hillevi Engström (m) och Liselott Hagberg (fp).

Redogörelse för ärendet

Stiftande av grundlag

Grundlag stiftas, ändras och upphävs genom två likalydande riksdagsbeslut. Det andra beslutet får inte fattas, förrän det efter det första beslutet har hållits val till riksdagen i hela riket och den nyvalda riksdagen har samlats (8 kap. 15 och 17 §§ regeringsformen).

Konstitutionsutskottet skall till kammaren för slutligt beslut anmäla vilande beslut i ärende angående grundlag eller riksdagsordningen. Till anmälan skall utskottet foga ett yttrande i ärendet (3 kap. 16 § och 4 kap. 8 § riksdagsordningen).

Vilande beslut

Riksdagen beslutade den 13 mars 2002 (bet. 2001/02:KU17, protokoll 2001/02:81) att som vilande anta det i proposition 2001/02:70 framlagda förslaget till lag om ändring i tryckfrihetsförordningen.

Utskottets överväganden

Förslagets innebörd i korthet

Enligt det vilande grundlagsförslaget skall det i 2 kap. 3 § tryckfrihetsförordningen komma till klart uttryck att en sammanställning av uppgifter ur en upptagning för automatiserad behandling anses förvarad hos myndigheten om myndigheten kan göra sammanställningen tillgänglig med rutinbetonade åtgärder. Vidare skall enligt förslaget 2 kap. 13 § tryckfrihetsförordningen ändras så att det blir möjligt att i lag införa en skyldighet för myndigheter att lämna ut allmänna handlingar i elektronisk form. Förslaget innebär också en viss anpassning av den s.k. biblioteksregeln i 2 kap. 11 § tryckfrihetsförordningen till nya tekniska förhållanden och att begreppet ”upptagning för automatisk databehandling” i paragrafen ersätts med begreppet ”databas”.

Därutöver föreslås att grundläggande bestämmelser om bevarande av allmänna handlingar och om gallring och annat avhändande av sådana handlingar i fortsättningen endast skall kunna meddelas i lag (2 kap. 18 §).

Utskottets anmälan och yttrande

Genom detta betänkande anmäler utskottet nu det vilande beslutet till kammaren för slutligt beslut. Med hänvisning till vad utskottet anförde vid ärendets första behandling tillstyrker utskottet att riksdagen slutligt antar förslaget till lag om ändring i tryckfrihetsförordningen.

BILAGA

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i tryckfrihetsförordningen

Härigenom föreskrivs i fråga om tryckfrihetsförordningen¹

dels att 2 kap. 3, 11 och 13 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i förordningen skall införas en ny paragraf, 2 kap. 18 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.**3 §**

Med handling förstås framställning i skrift eller bild samt upptagning som kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas endast med tekniskt hjälpmedel. Handling är allmän, om den förvaras hos myndighet och enligt 6 eller 7 § är att anse som inkommen till eller upprättad hos myndighet.

Upptagning som avses i första stycket anses förvarad hos myndighet, om upptagningen är tillgänglig för myndigheten med tekniskt hjälpmedel som myndigheten själv utnyttjar för överföring i sådan form att den kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas. *Detta gäller dock ej upptagning som ingår i personregister, om myndigheten enligt lag eller förordning eller särskilt beslut, som grundar sig på lag, saknar befogenhet att göra överföringen. Med personregister förstås register, förteckning eller andra anteckningar som innehålla uppgift som avser enskild person och som kan hänföras till denne.*

En upptagning som avses i första stycket anses förvarad hos myndighet, om upptagningen är tillgänglig för myndigheten med tekniskt hjälpmedel som myndigheten själv utnyttjar för överföring i sådan form att den kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas. En sammanställning av uppgifter ur en upptagning för automatiserad behandling anses dock förvarad hos myndigheten endast om myndigheten kan göra sammanställningen tillgänglig med rutinbetonade åtgärder.

En sammanställning av uppgifter ur en upptagning för automatiserad behandling anses dock inte förvarad hos myndigheten om sammanställningen innehåller personuppgifter och myndigheten enligt lag eller förordning saknar befogenhet att göra sammanställningen tillgänglig. Med personuppgift avses all slags information som direkt eller indirekt kan hänföras till en fysisk person.

¹ Tryckfrihetsförordningen omtryckt 1998:1438.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §

Som allmän handling anses ej

1. brev, telegram eller annan sådan handling som har inlämnats till eller upprättats hos myndighet endast för befordran av meddelande,

2. meddelande eller annan handling som har inlämnats till eller upprättats hos myndighet endast för offentliggörande i periodisk skrift som utgives genom myndigheten,

3. tryckt skrift, ljud- eller bildupptagning eller annan handling som ingår i bibliotek eller som från enskild har tillförts allmänt arkiv uteslutande för förvaring och vård eller forsknings- och studieändamål eller privata brev, skrifter eller upptagningar som eljest ha överlämnats till myndighet uteslutande för ändamål som nu angivits,

4. upptagning av innehållet i handling som avses i 3, om upptagningen förvaras hos myndighet där den ursprungliga handlingen ej skulle vara att anse som allmän.

Det som föreskrivs i första stycket 3 om handling som ingår i bibliotek tillämpas inte på upptagning *för automatisk databehandling i sådant register* som myndighet har tillgång till enligt avtal med annan myndighet.

Det som föreskrivs i första stycket 3 om handling som ingår i bibliotek tillämpas inte på upptagning *i en databas* som *en* myndighet har tillgång till enligt avtal med *en* annan myndighet, *om upptagningen är allmän handling hos den myndigheten.*

13 §

Den som önskar *taga* del av allmän handling har även rätt att mot fastställd avgift få avskrift eller kopia av handlingen till den del den får lämnas ut. Myndighet är dock *ej* skyldig att lämna ut upptagning för *automatisk databehandling* i annan form än utskrift. *Ej heller föreligger skyldighet* att framställa kopia av karta, ritning, bild eller annan i 3 § första stycket avsedd upptagning än som nyss har angivits, om svårighet möter och handlingen kan tillhandahållas på stället.

Begäran att få avskrift eller kopia av allmän handling skall behandlas skyndsamt.

Den som önskar *ta* del av *en* allmän handling har även rätt att mot fastställd avgift få avskrift eller kopia av handlingen till den del den får lämnas ut. *En* myndighet är dock *inte* skyldig att *i större utsträckning än vad som följer av lag* lämna ut *en* upptagning för *automatiserad behandling* i annan form än utskrift. *En myndighet är inte heller skyldig* att framställa kopia av karta, ritning, bild eller annan i 3 § första stycket avsedd upptagning än som nyss har angivits, om svårighet möter och handlingen kan tillhandahållas på stället.

18 §

Grundläggande bestämmelser om hur allmänna handlingar skall bevaras samt om gallring och annat avhändande av sådana handlingar meddelas i lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.